

DADES GENERALS

Curs acadèmic	Curs 2024/2025
Tipus de curs	Expert Universitari
Nombre de crèdits	18,00 Crèdits ECTS
Matrícula	340 euros (import preu públic)
Requisits d'accés	<p>El perfil dels estudiants és un perfil multidisciplinari compost per titulats universitaris interessats en els diferents àmbits de les ciències socials i un especial interès a aprofundir les qüestions relatives a la regió mediterrània. Aprofundirà en les problemàtiques lligades a la política, la sociologia, la cultura, el medi ambient i la cooperació adoptant un punt de vista internacional. Es fomentarà la presència d'estudiantat del àrea mediterrània i els criteris de diversitat i equilibri de gènere.</p> <p>Requisits d'accés: Títols oficial espanyol o estranger que atorgue accés a ensenyaments oficials de postgrau. Estudiant al qual li quede menys d'un 10% per a obtenir el títol de grau, condicionat a l'obtenció del títol en el mateix any acadèmic.</p>
Modalitat	On-line
Lloc d'impartició	Aula Virtual
Horari	
Direcció	
Organitzador	Facultat de Ciències Socials
Direcció	<p>José Manuel Rodríguez Victoriano Profesor/a Titular de Universidad. Departament de Sociologia i Antropologia Social. Universitat de València María Dolores Baños Castellón Profesora Asociada de Universidad. Departament de Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació. Universitat de València.</p>
Terminis	
Preinscripció al curs	Fins a 17/09/2024
Data inici	Octubre 2024
Data fi	Gener 2025
Més informació	
Telèfon	961 603 000
E-mail	informacio@adeituv.es

PROGRAMA

1. Geografia humana del Mediterrani com a línia entre terres: unitat, centralitat i condició de pont
2. Una breu aproximació a la història contemporània del Mediterrani (I): revolucions liberals, industrialitzacions, independències, colonitzacions i declivi final del Sultanat Otomà
3. Una breu aproximació a la història contemporània del Mediterrani (II): de la Primera a la Segona Guerra Mundial
4. Una breu aproximació a la història contemporània del Mediterrani (III): Guerra Fràgia i descolonitzacions?
5. El nou (des)ordre mundial: el mite del "xoc de civilitzacions", la islamofòbia i la disyuntiva entre la Unió per al Mediterrani i la "Europa fortalesa"

1. Introducció al Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica. Se farà aquí un recorregut dels elements més importants que han influït en la regió i la seva identitat: successions dinàstiques, evolucions religioses, construcció del fet nacional i la seva importància com a referent identitari per als estats i les poblacions.

2. El Orient Mitjà i el Nord d'Àfrica i les seues interaccions amb el món. Se farà aquí un enfocament sobre la manera en què les polítiques desenvolupades pels països estrangers van influir en la realitat de la regió, amb un enfocament en la història contemporània (fines de la segona guerra mundial, guerra fràgia i anys 1990 en endavant).

3. Conflictos y referentes regionales. Haremos aquí un análisis de los conflictos los más importantes de la región y de porque tuvieron o siguen teniendo importancia, desde el conflicto entre israelíes y palestinos hasta el asunto del Sahara occidental pasando por la guerra entre Irán e Irak (1980-1988), la guerra del Golfo (1991) así como la invasión de Irak (2003).

4. La primavera árabe. Explicaremos aquí la importancia de la primavera árabe: porque ocurrió, porque se extendió a toda la región, que nos dice sobre las sociedades contemporáneas y sus aspiraciones, cual fue el papel de los actores extranjeros/internacionales y que consiguieron los ciudadanos de la región al final?

5. Los nuevos actores regionales. El espacio Oriente Medio y el Norte de África ha visto, a lo largo de los años pasados, surgir o volver - varios nuevos actores influyentes. Entre ellos, Rusia, China, así como Turquía e Irán. Los alumnos aprenderán más sobre esta tendencia, sus razones, las implicaciones a medio y largo plazo, y que nos indica esta situación sobre la realidad de la región.

6. ¿Qué futuro(s) para el Oriente medio y el Norte de África? Hablaremos aquí de los escenarios los más plausibles que podrán ocurrir en la región a largo plazo: actores extranjeros influyentes, actores regionales con impacto duradero, estado de evolución de la economía, como la religión y las sociedades podrán acabar evolucionando también teniendo en cuenta estos parámetros, entre otras cuestiones importantes para el futuro de la región y de su población.

Introducción al análisis de la sostenibilidad.- Sostenibilidad ambiental y sostenibilidad social. Los conceptos de crisis climática, transición, descenso, decrecimiento, colapso, transición ecológica, transición energética y transición agroalimentaria. Las medidas de la sostenibilidad: indicadores. Ecosistemas acuáticos y servicios ecosistémicos. Mantenimiento de los ecosistemas y renovación del ciclo hidrológico. Límites y posibilidades de sustitución en escenarios de cambio climático. Satisfacción de necesidades y priorización de los usos. Los derechos humanos al agua y el saneamiento. Los usos del agua en la producción. Agricultura, energía, industria y servicios. La investigación social de la crisis ecológico-social en la globalización neoliberal. La investigación sociológica y la apertura cualitativa en el análisis de los conflictos ecológico-sociales. La democratización del conocimiento científico y la comunicación a la sociedad de los conflictos ecológico-sociales.

-
1. Contexto general: la situación de los Derechos Humanos en el Mediterráneo.
  2. Iniciativas políticas de protección de los Derechos Humanos en los países mediterráneos.
  3. Movilización social y defensa de los derechos humanos en el campo de la lucha por la democracia.
  4. Movilización social y defensa de los derechos humanos en el campo de las migraciones, el refugio y la lucha contra el racismo.
  5. Movilización social y defensa de los derechos humanos en el campo de la igualdad de género y la libertad sexual.

-
1. Repensar los fundamentos conceptuales de la identidad y la diversidad
  2. La diversidad como patrimonio cultural de los países del Mediterráneo
  3. La diversidad y la identidad desde una perspectiva de género
  4. Las minorías étnicas y lingüísticas entre reivindicaciones identitarias y reconocimiento
  5. Las religiones en el Mediterráneo : vivencias y convivencia
  6. Políticas de gestión de la diversidad y del multiculturalismo en las sociedades mediterráneas
  7. La representación de la diversidad y las minorías en los discurso mediáticos

---

1. Historia del proceso de integración Mediterránea. Esta introducción histórica permitirá exponer las bases cronológicas y los marcos institucionales en los cuales se ha desarrollado la integración mediterránea durante los 30 últimos años. Este marco global y muy enfocado al ámbito estatal, nos permitirá sentar las bases para otras formas y escalas de cooperación gracias al estudio de este proceso histórico.

2. La integración Mediterránea o Euro-Mediterránea. Esta parte de la asignatura se formulará como una mirada crítica a los procesos de integración regional y nos permitirá poner en relieve las distinciones de configuración, de movilización y de liderazgo que sugieren los diferentes procesos de integración regional. Además, también podremos identificar las dinámicas de poder entre las orillas Sur-Norte y Este-Oeste.

3. Escalas de las cooperaciones Mediterráneas (Estados, Regiones, Ciudades). Esta parte se consagrará a las diferentes escalas de cooperación que vayan más allá del marco estatal desde su visión más estricta. Esta parte consistirá en establecer un mapping de las iniciativas de cooperación y/o diplomacia mediterránea que no sean llevadas a cabo por los poderes estatales. Se identificarán así nuevas dinámicas e iniciativas de diplomacia regional/parlamentaria/municipal que se presentarán a través de sus acciones concretas y representantes de dichas iniciativas.

4. La cooperación Regional sectorial (economía, cultura, etc.). Esta parte supondrá la examinación de las iniciativas de cooperación regional que salgan del marco político desde su visión más estricta. Esta parte consistirá en emitir un panorama de las acciones de cooperación y/o diplomacia mediterránea llevadas a cabo dentro de los ámbitos culturales, económicos, tecnológicos

5. Integraci3n ciudadana, la cooperaci3n entre las Sociedades civiles. Esta 9ltima parte de la asignatura identifica la integraci3n regional de las sociedades civiles como vAa alternativa/complementaria a las dinAmicas que se hayan presentado hasta esta parte del temario. Dentro de este marco se presentarAin dinAmicas de convergencia de los movimientos sociales e iniciativas de diplomacia ciudadana tanto dentro del Ambito polAtico como cultural y econAmico.

PROFESSORAT

Hassan Arabi

Profesor del Departamento de Estudios HispAnicos de la Universidad Mohamed I de Nador y miembro del Observatorio contra el Racismo y la Intolerancia de la Comunidad de Madrid

MarAa Dolores BaA±A3n CastellA3n

Profesora Asociada de Universidad. Departament de Teoria dels Llenguatges i CiAncies de la ComunicaciA3. Universitat de ValAncia.

Fatma Boufenik

Especialista en anAilisis institucional, gAnero y desarrollo econAmico y social Universidad Mohamed Ben Ahmed Oran 2

Maria Donzelli

UniversitA degli Studi di Napoli "L'Orientale"

Ahmed Driss

Director del "Centre of Mediterranean and international Studies" CEMI

Malika Eddakhch

Mohammed V University of Rabat | um5a A· Ecole normale supArieure

Rajae El Khamsi

Profesora investigadora en el Instituto de Estudios Hispano-Lusos de la Universidad Mohammed V de Rabat y miembro del Equipo Pluridisciplinar de Investigaci3n sobre el Mundo HispAnico y LusAfono (EPIHl).

Laura Feliu MartAnez

Profesor/a Titular de Universidad. Universitat AutA3noma de Barcelona

Vicente GarcA@s RamA3n

Presidente de la FACM

Ernest GarcAa GarcAa

Profesor/a EmArito de Universidad. Departament de Sociologia i Antropologia Social. Universitat de ValAncia

Salam Kawakibi

Director CAREP Paris

Awatef Ketiti

Francesc de AsAs La Roca CervigA3n

Secretario de la Fundaci3n Nueva Cultura del Agua

Joan Lacomba VÃizquez

CatedrAtico/a de Universidad. Departament de Treball Social i Serveis Socials. Universitat de ValAncia

Barah Mikail

Saint Louis University

Albert Mora Castro

Responsable. Centro Estudios para la Integraci3n Social y Formaci3n de Inmigrantes, Fund.C.V.- Ceimigra

Jorge Ramos Tolosa

Ayudante/a Doctor/a. Departament d'HistAria Moderna i ContemporAnia. Universitat de ValAncia

JosA Manuel RodrAiguez Victoriano

Profesor/a Titular de Universidad. Departament de Sociologia i Antropologia Social. Universitat de ValAncia

Isabel Royo Ruiz

Profesor/a Titular de Escuela Universitaria. Departament de Treball Social i Serveis Socials. Universitat de ValAncia

Antonio Santos Ortega

Profesor/a Titular de Universidad. Departament de Sociologia i Antropologia Social. Universitat de ValAncia

Juan JosA Tamayo-Acosta

OBJECTIUS

Les sortides professionals que tindrà el curs són:

En el context d'emergència mediterrània, marcada pel X aniversari de les primaveres mediterrànies que van derivar en guerres enquistades, major desigualtat i revoltes ciutadanes obertes i encara latents, agreujada per les nefastes conseqüències de la crisi sanitària de la COVID-19, la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de València i la Fundació Assemblea de Ciutadans i Ciutadanes del Mediterrani (*FACM), consideren pertinent posar en marxa un diploma d'expert universitari que aproxime les qüestions actuals respecte de la ciutadania de la regió mediterrània i els canvis socials que es produeixen en la conca. És un contingut únic d'estes característiques que s'oferix en la Universitat de València.

Les eixides professionals d'este diploma són: sociologia, relacions internacionals, anàlisis polítològic, agències i institucions internacionals, cooperació internacional.

- Elaborar un context sobre l'evolució històrica dels països que componen l'espai mediterrani.
- Analitzar el marc institucional i jurídic de les institucions *supracionales que cohesionen l'organització conjunta mediterrània
- Conèixer l'organització de la ciutadania mediterrània en el context global i les institucions polítiques i socials clau en l'àrea.
- Desenvolupar elements de diagnòstic per a comprendre els elements específics de la posició política, estratègica i cultural del Veïnatge Nord-Sud
- Analitzar la pluralitat de problemàtiques en la gestió de l'energia, protecció del medi ambient.
- Diagnosticar l'estat dels drets humans al Mediterrani: proposar opcions de projectes dirigits a millorar l'aplicació de la perspectiva de gènere en les iniciatives polítiques.
- Adquirir pensament estratègic per a valorar el capital humà de l'àrea mediterrània i les potencialitats de la joventut, especialment de les zones vulnerables en la riba sud.

METODOLOGIA

La metodologia en línia permet traslladar l'experiència formativa a l'AULA VIRTUAL de la UV, on l'alumnat i el professorat podran adquirir i intercanviar coneixements independentment del moment i del lloc on es troben. L'Aula Virtual es constituïx com un entorn de:

- " trobada,
- " intercanvi,
- " i aprenentatge dinàmic.

Els participants disposen d'una clau personalitzada que permet l'accés al curs des de qualsevol ordinador connectat a Internet i des de qualsevol navegador Web i sistema operatiu.

MATERIALS I RECURSOS ADEQUATS

L'alumnat té a la seua disposició a l'Aula Virtual tot el material didàctic que compon el programa del curs. A més comptarà, si és el cas, amb un conjunt de recursos addicionals que permetran al professorat complementar la seua docència: Materials multimèdia, vídeos a través d'un servici de vídeo *streaming, arxius PowerPoint (amb àudios que expliquen les diapositives), continguts redactats que es faciliten en arxius format PDF, galeria d'imatges, enllaços d'interés, bibliografia, etc. que seran ferramentes de suport per a aprofundir en els coneixements del curs.

COMUNICACIÓ CONSTANT

Durant el desenvolupament de l'activitat formativa, els participants disposaran de diverses ferramentes de comunicació, com els fòrums, xats, videoconferències i la missatgeria/tutoria interna.

1.Els FÒRUMS de debat són espais compartits per tots els participants (alumnat i professorat) que permeten l'intercanvi d'idees, així com resoldre dubtes, proposar debats i respondre qüestions.

També permeten intercanviar arxius per a realitzar activitats determinades en grup.

"Els fòrums fomenten la participació, la col·laboració i el treball en equip. Estan sempre disponibles i l'alumnat decidix quan realitza la seua aportació, triant el moment que millor s'adapta al seu horari.

2.se oferix també la possibilitat de comunicar-se en temps real a través d'un XAT. Este mecanisme és útil quan diversos participants desitgen debatre sobre un tema en concret d'un mode simultani i sincrònic

3.L'Aula Virtual disposa d'un sistema de VIDEOCONFERÈNCIA que permetrà aprofundir en diferents continguts, discutir casos pràctics, i assistir a presentacions en les quals els alumnes poden realitzar preguntes i compartir experiències.

4.Un eix fonamental en la formació en línia és el seguiment personal dut a terme pels tutors del curs, ajudant a aprofundir i afermar els conceptes clau i resolent els dubtes i consultes particulars a través d'un sistema de TUTORIA personal.